

VAN: MIVD/CIU
AAN: zie verzendlijst
ONDERWERP: MIVD INTSUM
VOLGNUMMER: 006/09 december 2002
SIC: UAJ/UCG/UDG
AFGESLOTEN: 090800Zdec02

INHOUD

- 3.1 IRAK
- 3.1.1 () Reactie op de komst van de wapeninspecteurs
- 3.1.1.1 Reacties in de Irakese media
- 3.1.1.2 Ervaringen in de praktijk
- 3.1.1.3 Verklaring Iraaks wapenarsenaal overhandigd aan de VN

3.1 IRAK

3.1.1 () Reactie op de komst van de wapeninspecteurs

De Irakese regering heeft haar formele reacties op de komst van de inspecteurs tot dusver beperkt tot officiële memoranda van de hand van de minister van buitenlandse zaken, Naji Sabri, gericht aan de SGVN, Kofi Annan. In een brief van 23 november jl. gaat Sabri uitvoerig in op de diverse bepalingen van UNSCR 1441 waarbij hij bij zijn tegenargumenten herhaaldelijk verwijst naar eerdere rapporten van UNSCOM en de IAEA. De strekking van het betoog is dat Irak weliswaar meent dat de resolutie vele tekortkomingen en onjuistheden bevat, maar dat Irak desondanks de nieuwe resolutie accepteert om niet in het vizier te geraken van "de extremisten van de VS-Administratie".

De controlevluchten van Amerikaanse / Britse gevechtstoestellen boven de noordelijke en zuidelijke no-fly zones (NFZ's) en de hieruit voortvloeiende schermutelingen behoren tot het normale.

Doorgaans reageren de Irakese autoriteiten met formele notities aan de VN om te wijzen op het in hun ogen onrechtmatige karakter van de vluchten die niet op VN-resoluties gestoeld zouden zijn. In ieder geval oordeelde de SGVN onlangs dat de activiteiten van de Irakese luchtverdediging geen schending inhouden van de recente resolutie 1441.

3.1.1.1 Reacties in de Irakese media

De Irakese kranten staan zoals verwacht uitermate kritisch tegenover de nieuwe inspectieronde. In redactionele commentaren wordt de vrees geuit dat de VS zullen trachten de inspecties te beïnvloeden om een crisis te bewerkstelligen. Dit zou vervolgens de directe aanleiding kunnen vormen voor de VS om een militaire interventie te ondernemen. De aandacht gaat hierbij met name uit naar het optreden van de VN-inspecteurs waarvan de Iraakse media op voorhand aannemen dat zich hieronder personen bevinden met banden met Amerikaanse inlichtingendiensten.

3.1.1.2 Ervaringen in de praktijk

Tot dusver verlopen de inspecties zonder problemen. UNMOVIC is nog niet op volledige sterkte – dit zal pas eind deze maand geschieden – en derhalve staan er dagelijks slechts twee inspectiebezoeken op het programma. De locaties die in de afgelopen dagen zijn bezocht zijn (meestal) ook bekend uit de UNSCOM-periode en in die zin vormen de inspecties een voortzetting van de bestaande routine.

Opmerkelijk is de (inmiddels door Irakese autoriteiten fel bekritiseerde) inspectie van één van de paleizen van Saddam Hoessein op dinsdag 3 december. Ofschoon ook tijdens de UNSCOM-periode paleizen zijn geïnspecteerd, was toentertijd een speciale regeling tussen de VN en Irak van kracht die – in tegenstelling tot nu – verrassingsinspecties uitsloot.

3.1.1.3 Verklaring Iraakse wapenarsenaal overhandigd aan de VN

Op 8 december jl. zijn de documenten (bijna 12.000 pagina's en 12 CD-ROM's) waarin Irak opgave doet van haar programma's en activiteiten op het gebied van massavernietigingswapens naar het Internationale Atoomagentschap (IAEA) in Wenen en naar de VN in New York gestuurd. Daarin is ook de Iraakse verklaring opgenomen dat het land niet beschikt over massavernietigingswapens. De lijst werd zondag gepresenteerd, een dag voor het VN-ultimatum afliep. Veel teksten zijn in het Arabisch en moeten eerst worden vertaald in het Engels. De dossiers zijn verdeeld in hoofdstukken over nucleaire, biologische, en chemische wapens, en raketten, en bevatten chronologisch overzichten van de activiteiten op deze terreinen.

3.1.2 , Baoordelling

Het ziet er naar uit dat Irak vooralsnog medewerking zal verlenen aan het nieuwe VN-inspectieregime. Primaire doel op dit moment is het voorkomen van een militaire interventie die een eind zou maken aan het regime. Het betaald zal er derhalve op gericht zijn tijd te winnen in de hoop in die periode voldoende krediet op te kunnen bouwen in deze periode zodat indien zich een eerste hindernis aandient, dit niet onmiddellijk leidt tot militaire escalatie.

De lijst die Irak op 7 december, een dag voor het verstrijken van het VN-ultimatum, heeft gepresenteerd is zeer omvangrijk. Hierdoor wordt enerzijds de schijn van volledigheid gesuggereerd, en anderzijds zal het UNMOVIC veel tijd kosten om de informatie te verwerken en relevante locaties te inspecteren. Immers, de lijst moet alle instellingen, laboratoria, bedrijven en industrieën opsommen die op enigerei wijze gerelateerd kunnen zijn aan de productie van massavernietigingswapens.

In die daaropvolgende periode van evaluatie en inspectie door UNMOVIC kunnen de eerste barsten verschijnen in de Iraakse bereidheid tot samenwerking, zowel onbedoeld als opzettelijk. Onbedoeld in de zin dat UNMOVIC in zeer korte tijdspanne in staat is – met voor de hand liggende hulp van de VS – aan te tonen dat de Iraakse lijst ernstig tekort schiet. Opzettelijk in de zin dat de Iraakse autoriteiten (eind januari-begin februari) mogelijk oordelen dat zij voldoende krediet hebben opgebouwd om de inspecteurs kleine plaagstoffen uit te delen door tijdrovende discussies aan te gaan bij de toegangshekken van gevoelige locaties. Van prominente betekenis in zo'n situatie is de reactie van Hans Blix en UNMOVIC. Blix heeft al aangegeven dat, ofschoon Irak deze keer moet bewijzen onschuldig te zijn, hij niet bij kleine incidenten voetstoots zal concluderen dat sprake is van een "ernstige schending" zoals gesteld in resolutie 1441. Het is evident dat hij hiermee tegemoet komt aan de verlangens van een deel van de internationale gemeenschap die terughoudend staat tegenover een militaire interventie. Tegelijkertijd is Blix zich bewust van de Amerikaanse druk (en scapsis) ten aanzien van de activiteiten van UNMOVIC en de meermaals geuite wens het regime van Saddam Hoessein te beëindigen. Het is deze tweespalt in perceptie die Irak zal trachten uit te buiten teneinde verdeeldheid te zaaien binnen de internationale gemeenschap.

Vragen en/of opmerkingen over de inhoud van dit INTSUM richten aan
MIVD/CHU

Vragen en/of opmerkingen over de adressering van dit INTSUM richten aan
Accountmanager CO/KM/Klu/KL